

POTICAJI Nakon najave ministra Pavića istražili smo kakva je pr

ZA SVAKO DIJETE 6 MJESECI STAŽA

Majka petero djece u Sloveniji, na primjer, može u mirovinu 4 godine ranije nego da nije rodila ili posvojila

SRDJAN VRANCIĆ / HANZA MEDIA

pišu Kristina Turčin i Goran Penić

Majke i posvojiteljice za svako rođeno ili posvojeno dijete mogle bi dobiti po šest mjeseci dodatnog mirovinskog staža, neslužbeno doznajemo od sugovornika u resornom Ministarstvu rada i mirovinskog sustava.

Najava ministra Marka Pavića, koju je iznio u intervjuu Jutarnjem listu, da će majke i posvojiteljice imati veće mirovine u odnosu na žene s istim uvjetima koje nisu rodile ni posvojile tek će se razrađivati, tako da konkretni detalji još nisu poznati. No, kako neslužbeno saznajemo, stav je da majke i posvojiteljice ne bi trebale ići ranije u mirovinu, već će im se povećani staž računati tek nakon što ispune uvjete, odnosno mirovine će im biti veće za određeni postotak.

MAKSIMALNA NAKNADA - Svakako se slažem da treba nagraditi roditelje, prije svega majke, ili ih barem prestati kažnjavati, kao što je to u sadašnjem sustavu slučaj, jer zbog korištenja roditeljskog dopusta imaju niže mirovine od kolegica ili kolega s istim kvalifikacijama koji nisu bili na dopustu. Ali pritom treba biti vr-

lo, vrlo oprezan, kako se u konačnici ne bi dogodilo da ih se dovede u nepovoljniji položaj - kaže dr. Predrag Bejaković s Instituta za javne financije. Pritom, objašnjava, prije svega misli na soluciju ranijeg umirovljenja žena na račun rođenja djeteta: to bi za dio žena, osobito u javnom sektoru, moglo značiti da će, unatoč tome što žele raditi dulje, morati u mirovinu čim steknu uvjete.

Prema sadašnjem mirovinskom sustavu, roditelji s većim plaćama koji su koristili roditeljski, roditeljski ili posvojiteljski dopust u nepovoljnijem su položaju od onih koji tijekom radnog vijeka takav dopust nisu koristili. Naime, tijekom dopusta, mirovinski se staž računa, no doprinosi se ne obračunavaju na iznos majčine

ili očeve plaće koju bi zarađivao da nije koristio dopust, već na temelju iznosa naknade. Do 2008. godine maksimalna naknada za prvih šest mjeseci dopusta iznosila je oko 4250 kuna, a za drugih šest mjeseci oko 2500 kuna: svaka žena koja je zarađivala više od tih

PREDRAG BEJAKOVIĆ
Institut za
javne financije

Svakako se slažem da treba nagraditi roditelje, prije svega majke, ili ih barem prestati kažnjavati, kao što je to u sadašnjem sustavu slučaj

iznosa, imat će nižu mirovinu nego da je radila. Ako je rodila više puta ili je bila dulje na dopustu nakon rođenja blizanaca, trećeg ili svakog sljedećeg djeteta, može računati na primjetno nižu mirovinu.

Od 2008. godine delimitirana

NADA STROPNIK
Institut
ekonomije u
Ljubljani

U Sloveniji, tijekom cijele godine dana dopusta od siječnja 2019. naknada ponovno iznosi 100% plaće, tako da nisu zakinuti na mirovini

PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA VIŠNJA LJUBIČIĆ

“Uvedite bodove za skrb i tako ženama kompenzirajte prekid u radu zbog roditeljskog dopusta”

Jaz između mirovina žena i muškaraca 2014. godine iznosio je više od 20 posto, a tome dobrim dijelom pridonosi i činjenica da je ženama mirovina manja zbog korištenja roditeljskog dopusta, istaknula je pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić tijekom javne rasprave o Zakonu o mirovinskom osiguranju. Stoga je predložila, pozivajući se na preporuku Europskog parlamenta, da i hrvatsko zakonodavstvo uvede tzv. bodove za skrb čiji bi cilj bio kompenzacija prekida u radu zbog skrbi za dje-

cu te bi, poštenim vrednovanjem tih bodova, došlo do poštenijeg izračuna mirovina. Naime, mirovina se izračunava tako da se godišnja plaća radnika za svaku godinu staža stavlja u odnos prema prosječnoj plaći, čime se dobivaju prosječni vrijednosni bodovi ostvareni u radnom vijeku, koji se množe s mirovinskim stažem. Takvi “osobni bodovi” množe se na kraju s aktualnom vrijednošću

mirovine. Korisnici roditeljskog i roditeljskog dopusta, kojima su, zbog nižih primanja tijekom dopusta, bodovi niži, dobivali bi dodatne “bodove za skrb” te bi im konačno izračunata mirovina bila viša.

Hoće li Ministarstvo prihvatiti prijedlog pravobraniteljice, nije poznato. Na njezinu su primjedbu krajem rujna ove godine odgovorili: “Vaš prijedlog u vezi problematike utjecaja korištenja roditeljskog dopusta na visinu mirovina žena razmotrit ćemo u cilju iznalaženja cjelovitog rješenja pri čemu treba horizontalno uskladiti više propisa”. **Kristina Turčin**

je naknada za prvih šest mjeseci dopusta te je izjednačena s punom plaćom zaposlene žene, a lanjskog ljeta povećana je i naknada za drugih šest mjeseci na oko 4000 kuna. Time je povećan dio žena koje neće osjetiti zamjetno smanjenje mirovina, no, one s plaćama većim od 4000 kuna, i dalje su na gubitku, kao i one koje će koristiti dopust za blizance ili treće dijete do djetetove treće godine, tijekom kojeg im naknada iznosi oko 2300 kuna.

RODITELJSKI DOPUST Budući da je novi prijedlog tek u konturama, mnoga pitanja ostaju neodgovorena te možemo samo nagađati na koji će se točno način dodavati staž majkama, hoće li se odnositi samo na žene koje će stjecati uvjete za mirovinu nakon novog zakona ili će se na neki način honorirati i sadašnje majke u mirovini, temeljem koje plaće će im se obračunavati penzija za to vrijeme, hoće li se ispraviti i manjak koji stječu dok su na dopustu te hoće li se beneficije primjenjivati i na očeve ako su koristili roditeljski dopust.

Neke druge države Europske unije već dulje vrijeme imaju modele svojevrstne validacije vremena koje roditelji provedu s djetetom tijekom radnog vijeka.

- U Sloveniji se to vrijeme validira na dva načina. Prvo, tijekom dopusta majkama ili očevima, ako ga koriste, broji se staž kao da su radili, kao i u Hrvatskoj. Međutim, tijekom cijele godine dana dopusta od 1. siječnja 2019. naknada ponovno iznosi 100 posto plaće roditelja, tako da nisu zakinuti na mirovini. Proteklih nekoliko godina naknada je izno-

Od 2008. godine delimitirana je naknada za prvih šest mjeseci dopusta te je izjednačena s punom plaćom zaposlene žene, a lanjskog ljeta povećana je i naknada za drugih šest mjeseci na oko četiri tisuće kuna

aksa u Europi

Prema sadašnjem mirovinskom sustavu, roditelji s većim plaćama koji su koristili roditeljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, u nepovoljnijem su položaju od onih koji tijekom radnog vijeka takav dopust nisu koristili

sila 90 posto plaće zbog mjera štednje - kaže dr. Nada Stropnik s Instituta za ekonomska istraživanja u Ljubljani. Koriste li dulji dopust od godine dana, naknada počinje padati, pa su ti roditelji djelomično oštećeni.

Drugi je način pak snižavanje dobi za odlazak u mirovinu za roditelje - i majke i očeve ako su koristili roditeljski dopust.

- Zakon kaže da će se radnicima zbog skrbi o djetetu u prvoj godini života dob za mirovinu smanjiti za 6 mjeseci ako imaju jedno dijete, za 16 mjeseci ako imaju dvoje djece, za troje djece smanjit će se za 26 mjeseci, za četvero za 36 mjeseci, a ako imaju petero ili više djece, za 48 mjeseci. Nadalje, zakon kaže da je to **pravo žene**, osim u slučaju da je naknadu za roditeljski dopust primao muškarac - objašnjava dr. Stropnik.

DOBNE GRANICE Dobna granica za odlazak u punu starosnu mirovinu u Sloveniji ove godine iznosi 65 godina za muškarce te 64 godine za žene, a izjednačit će se na 65 godina 2020. godine. Dakle, majka petero djece u Sloveniji može otići u mirovinu četiri godine ranije nego da nije rodila ili posvojila djecu. Međutim, dodaje dr. Stropnik, i za to postoje dodatni uvjeti: mora imati najmanje 38 godina radnog staža te najmanje 61 godinu.

Ako pak ima 40 godina staža, mirovinu može ostvariti već sa 56 godina, no to bi značilo da je neprekidno radila od 16. godine. Za muškarce sa stažem od 40 godina, najniža dobna granica nakon koje može u mirovinu, koristeći smanjenje vezano za broj djece, iznosi 58 godina.

Sličan model imala je i Češka, no, prema podacima Europske komisije, čini se da od njega odstaje.

Tijekom mirovinske reforme točno je za svako godište žene određeno kad može ići u mirovinu, a za sve žene rođene prije 1971. godine granica za punu mirovinu smanjena je ovisno o broju djece. Tako, primjerice, žene rođene 1960. godine u punu mirovinu mogu otići sa 64 godine i dva mjeseca ako nisu rodile. One s jednim djetetom punu mirovinu stječu šest mjeseci ranije, odnosno sa 63 godine i 8 mjeseci, one s troje i četvero djece sa 62 godine i 2 mjeseca, a ako imaju petero ili više djece sa 59 godina i dva mjeseca.

Za žene rođene prije 1960. godine te su dobne granice bitno niže, a za one rođene nakon 1960. postupno se beneficije temeljem broja djece smanjuju za po šest mjeseci sa svakom višom godinom rođenja. Žene rođene nakon 1971. godine više nemaju nikakve beneficije po toj osnovi te je njihova dob za punu mirovinu izjednačena s onom za muškarce - na 65 godina - bez obzira na to jesu li radale ili nisu. 51